

„Duálne vzdelávanie 18+“.

Nadväzujúce formy odborného vzdelávania a prípravy v systéme duálneho vzdelávania

Systém duálneho vzdelávania možno využiť aj pri nadväzujúcich formách vzdelávania, ktoré upravuje § 45 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

Nadväzujúce formy odborného vzdelávania, ktoré možno využiť v systéme duálneho vzdelávania, umožňujú získať tzv. druhý výučný list pre absolventov učebných odborov, výučný list pre absolventov iného stupňa vzdelávania, ktorí získali minimálne stredné odborné vzdelanie, tzv. druhú maturitu pre absolventov študijných odborov stredoškolského štúdia, alebo absolventský diplom pre absolventov študijných odborov stredoškolského štúdia. Nadväzujúce formy vzdelávania sú prístupné aj pre absolventov vysokoškolského štúdia.

Duálne vzdelávanie 18+ poskytuje zamestnávateľovi zrýchlenú cestu k získaniu kvalifikovanej pracovnej sily v porovnaní s klasickým systémom duálneho vzdelávania, do ktorého vstupujú absolventi 9. ročníka základnej školy vo veku 15+. Táto cesta sa dá skrátiť až na 2 roky v porovnaní s väčšinou 3-ročnými učebnými odbormi a väčšinou 4-ročnými študijnými odbormi určenými pre absolventov základnej školy.

Duálne vzdelávanie 18+ sa uskutočňuje podľa vzdelávacích programov, ktoré obsahujú iba odborné vyučovacie predmety teoretického vyučovania a praktické vyučovanie, ktoré väčšinou žiak vykonáva zamestnávateľ.

Nadväzujúce formy vzdelávania využiteľné v systéme duálneho vzdelávania, ktorými sa získava kvalifikácia, sú:

- ✓ Skrátené štúdium v učebných odboroch, dĺžka štúdia 2 roky, ukončenie štúdia formou záverečnej skúšky, doklad o kvalifikácii - výučný list.
- ✓ Pomaturitné kvalifikačné štúdium s odborným výcvikom, dĺžka štúdia 2 roky, ukončenie štúdia formou maturitnej skúšky v rozsahu odbornej zložky maturitnej skúšky, doklad o kvalifikácii - výučný list, doklad o ukončení štúdia – maturitné vysvedčenie.
- ✓ Pomaturitné kvalifikačné štúdium s odbornou praxou, dĺžka štúdia 2 roky, ukončenie štúdia v rozsahu odbornej zložky maturitnej skúšky, doklad o ukončení štúdia – maturitné vysvedčenie.
- ✓ Vyššie odborné štúdium, dĺžka štúdia 3 roky, ukončenie štúdia formou absolventskej skúšky, doklad o ukončení štúdia - absolventský diplom.

Skrátené štúdium je určené pre absolventov, ktorí získali najmenej stredné odborné vzdelanie s výučným listom.

Pomaturitné štúdium je určené pre absolventov, ktorí získali maturitu.

Vyššie odborné štúdium je určené pre absolventov, ktorí získali maturitu.

Na rozdiel od systému duálneho vzdelávania, do ktorého vstupujú absolventi základnej školy vo veku 15 až 16 rokov, do nadväzujúceho štúdia vstupujú absolventi stredoškolského štúdia vo veku 18 rokov a viac. Preto sa zjednodušene toto štúdium označuje aj ako „Duálne vzdelávanie 18+“.

Porovnanie dĺžky systému duálneho vzdelávania 15+ so systémom duálneho vzdelávania 18+.

System duálneho vzdelávania pre absolventov základnej školy „Duálne vzdelávanie 15+“

Absolvent 9. ročníka ZŠ

3-ročný učebný odbor, výučný list
4-ročný študijný odbor s odborným výcvikom, výučný list + maturita
4-ročný študijný odbor s odbornou praxou - maturita
5-ročný študijný odbor s odborným výcvikom, výučný list + maturita

System duálneho vzdelávania pre absolventov strednej školy „Duálne vzdelávanie 18+“

Absolvent strednej školy najmenej s výučným listom

2-ročné skrátené štúdiu, výučný list

Absolvent strednej školy s maturitou

2-ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium s odborným výcvikom, výučný list + maturita
2-ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium s odbornou praxou, maturita
3-ročné vyššie odborné štúdium, absolventský diplom

Skrátené štúdium

Skrátené štúdium sa organizuje v učebných odboroch s cieľom rozšírenia a prehĺbenia kvalifikácie na výkon povolania alebo skupiny povolání.

Skrátené štúdium je určené pre uchádzačov, ktorí v predchádzajúcom vzdelávaní získali najmenej stredné odborné vzdelanie, teda absolvovali najmenej 3-ročný učebný odbor.

Žiak v skrátenom štúdiu študuje len odborné vyučovacie predmety v rámci teoretického a praktického vyučovania.

Skráteným štúdiom žiaci získavajú odbornú kvalifikáciu v inom odbore vzdelania, než v ktorom vykonali záverečnú skúšku alebo absolvovali iné štúdium (napr. gymnázium, vysoká škola).

Skrátené štúdium, ktoré sa ukončuje záverečnou skúškou, sa organizuje v 2-ročnom vzdelávacom programe.

Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.

Príklady odborov vzdelávania:

- 2487 H 01 autoopravár - mechanik
- 2433 H obrábač kovov
- 3661 H murár
- 3355 H stolár
- 6445 H kuchár
- 3762 H železničiar
- 2954 H mäsiar
- 4561 H 01 poľnohospodár - mechanizácia

Pomaturitné kvalifikačné štúdium

Pomaturitné kvalifikačné štúdium sa organizuje v študijných odboroch v záujme zvyšovania a prehĺbovania kvalifikácie na výkon povolání a pracovných činností.

Pomaturitné štúdium je určené pre uchádzačov, ktorí v predchádzajúcom vzdelávaní získali úplné stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné všeobecné vzdelanie.

Žiak v pomaturitnom štúdiu študuje len odborné vyučovacie predmety v rámci teoretického a praktického vyučovania.

Pomaturitné kvalifikačné štúdium sa organizuje v 2-ročných vzdelávacích programoch.

Kvalifikačným štúdiom žiaci získavajú odbornú kvalifikáciu v inom odbore vzdelania, než v ktorom vykonali maturitnú skúšku; štúdium sa ukončuje odbornou zložkou maturitnej skúšky.

Dokladom o získanom stupni vzdelania v pomaturitnom 2-ročnom vzdelávacom programe, v ktorom sa praktické vyučovanie uskutočňuje formou odborného výcviku, je vysvedčenie o maturitnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.

Príklady odborov vzdelávania:

2697 N mechanik elektrotechnik
2411 N mechanik nastavovač
3341 N operátor drevárskej a nábytkárskej výroby
2262 N hutník operátor
6445 N kuchár
6405 N pracovník marketingu
3759 N komerčný pracovník v doprave
2860 N chemik operátor
4553 N podnikateľ pre rozvoj vidieka

Dokladom o získanom stupni vzdelania v pomaturitnom 2-ročnom vzdelávacom programe, v ktorom sa praktické vyučovanie uskutočňuje formou odbornej praxe je vysvedčenie o maturitnej skúške.

Príklady odborov vzdelávania:

2387 N mechatronika
2561 N informačné a sieťové technológie
2885 N chemická výroba
2940 N 05 potravinárstvo – spracúvanie mlieka
3336 N 02 drevárstvo a nábytkárstvo – nábytkárstvo
3650 N stavitelstvo
3760 N prevádzka a ekonomika dopravy
4210 N 04 agropodnikanie – farmárstvo
6354 N 01 služby a súkromné podnikanie – hotelierstvo
6328 N ekonomické a obchodné služby

Pomaturitné vyššie odborné štúdium

Pomaturitné vyššie odborné štúdium sa organizuje ako 3-ročné štúdium, v ktorom žiaci získavajú všeobecné vzdelanie a špeciálne vedomosti a zručnosti vrátane nových vedecko-technických poznatkov na výkon konkrétnych pracovných činností a pracovných funkcií. Je určené pre uchádzačov, ktorí v predchádzajúcom štúdiu získali úplné stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné všeobecné vzdelanie; štúdium sa ukončuje absolventskou skúškou; úspešným ukončením vyššieho odborného štúdia absolvent získa vyššie odborné vzdelanie.

Príklady odborov vzdelávania:

2381 Q strojárstvo
2563 Q počítačové systémy
2940 Q potravinárstvo
3764 Q logistika a manažment v cestnej doprave
4210 Q agropodnikanie
6310 Q financie
6318 Q manažment hotelov a cestovných kancelárií

Plán výkonov školy – počet tried 1. ročníka nadväzujúceho ročníka

O počte žiakov v triedach nadväzujúcej formy odborného vzdelávania a prípravy rozhodne riaditeľ školy so súhlasom zriaďovateľa školy každoročne do 30. apríla.

Riaditeľ školy predkladá návrh na počet tried a počet žiakov nadväzujúcej formy vzdelávania rade školy na vyjadrenie a následne predkladá zriaďovateľovi školy žiadosť na schválenie počtu tried a žiakov nadväzujúcej formy vzdelávania.

O počte tried a počte žiakov nadväzujúcej formy vzdelávania rozhoduje v prípade štátnych stredných škôl predseda úradu samosprávneho kraja.

O počte tried a počte žiakov nadväzujúcej formy vzdelávania rozhoduje v prípade súkromných stredných škôl štatutár zriaďovateľa školy.

Prijímanie žiakov na nadväzujúce formy odborného vzdelávania a prípravy

Skrátené štúdium

Do prvého ročníka vzdelávacieho programu skráteného štúdia môže byť prijatý uchádzač, ktorý získal najmenej stredné odborné vzdelanie (najmenej absolvent 3-ročného učebného odboru) a splnil podmienky prijímacieho konania.

Pomaturitné štúdium

Do prvého ročníka vzdelávacieho programu pomaturitného kvalifikačného štúdia a vyššieho odborného štúdia môže byť prijatý uchádzač, ktorý získal úplné stredné všeobecné vzdelanie (absolvent gymnázia) a splnil podmienky prijímacieho konania alebo úplné stredné odborné vzdelanie (absolvent strednej odbornej školy) a splnil podmienky prijímacieho konania.

Prihlášku na štúdium podáva uchádzač riaditeľovi strednej školy do 31. mája.

Uchádzači, ktorí neboli prijatí na štúdium na vysokej škole, môžu podať prihlášku do 31. júla.

Prijímanie žiakov na nadväzujúce formy odborného vzdelávania a prípravy nie je limitované vekom uchádzača na štúdium.

Uchádzač podáva prihlášku na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, spolu s potvrdením zamestnávateľa o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania.

Prijímacia skúška sa koná v dvoch termínoch. Prvým termínom je posledný úplný júnový týždeň a druhým termínom posledné dva úplné augustové týždne. Deň konania skúšky určí riaditeľ strednej školy.

Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy určí formu prijímacej skúšky, obsah a rozsah prijímacej skúšky, kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium určí riaditeľ strednej odbornej školy spolu so zamestnávateľom, u ktorého sa žiak bude pripravovať, po prerokovaní v pedagogickej rade školy. Tieto podmienky zverejní najneskôr mesiac pred prvým termínom prijímacích skúšok.

Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy určí kritériá na prijatie uchádzačov bez prijímacej skúšky spolu so zamestnávateľom, u ktorého sa žiak bude pripravovať.

Riaditeľ strednej školy rozhodne o prijatí uchádzača na štúdium na základe výsledkov prijímacieho konania do troch dní odo dňa konania prijímacej skúšky. Pri tomto rozhodovaní berie do úvahy aj zdravotnú spôsobilosť na štúdium vo zvolenom odbore vzdelávania a na výkon povolania.

Riaditeľ strednej odbornej školy prijíma samostatne:

- a) uchádzačov, ktorí boli prijatí na štúdium v študijnom odbore alebo v učebnom odbore, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania a
- b) ostatných uchádzačov.

Vyučovací deň praktického vyučovania v nadväzujúcom štúdiu

Praktické vyučovanie v jeden kalendárny deň sa označuje ako vyučovací deň praktického vyučovania.

Vyučovací deň sa môže uskutočňovať ako doobedňajší vyučovací deň praktického vyučovania a tiež aj ako poobedňajší vyučovací deň praktického vyučovania (napr. doobeda od 7:00 h do 13:00 h a poobede od 13:00 h do 19:00 h).

Dĺžku vyučovacieho dňa praktického vyučovania v nadväzujúcej forme vzdelávania upravuje vyhláška č. 65/2015 Z. z. o stredných školách.

Vyučovanie odborného výcviku, odbornej praxe alebo umeleckej praxe žiaka 1. ročníka nadväzujúcej formy odborného vzdelávania a prípravy trvá 7 vyučovacích hodín.

Vyučovanie odborného výcviku, odbornej praxe alebo umeleckej praxe žiaka 2. ročníka a 3. ročníka nadväzujúcej formy odborného vzdelávania a prípravy, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, trvá 8 vyučovacích hodín.

Do dĺžky jedného vyučovacieho dňa praktického vyučovania sa započítava aj dĺžka prestávok. Vyučovanie plnoletého žiaka v priebehu 24 hodín trvá najviac 12 hodín.

Začiatok a koniec vyučovacieho dňa praktického vyučovania upravuje vnútorný poriadok pracoviska praktického vyučovania a priebeh teoretického vyučovania upravuje rozvrh vyučovacích hodín školy, pričom sa vychádza z vyhlášky č. 65/2015 Z. z. o stredných školách.

Vyučovanie odborného výcviku, odbornej praxe alebo umeleckej praxe plnoletých žiakov sa začína najskôr o 6.00 hodine a končí najneskôr o 22.00 hodine.

Vstup zamestnávateľa, školy a žiaka do systému duálneho vzdelávania 18 +

Procesy vstupu zamestnávateľa, školy a žiaka do systému duálneho vzdelávania 18+ sa uskutočňujú v rovnakej postupnosti a v rovnakom rozsahu ako pri duálnom vzdelávaní, do ktorého vstupujú žiaci základnej školy.

Vzhľadom na neskoršie termíny podávania prihlášky do nadväzujúcich foriem vzdelávania (do 31. mája alebo do 31. júla) a neskoršie termíny prijímacieho konania do nadväzujúcich foriem vzdelávania (posledný úplný júnový týždeň alebo posledné dva úplné augustové týždne) môže zamestnávateľ využiť väčší časový priestor na nábor žiakov do systému duálneho vzdelávania 18+.

Rovnako sa predpokladá aj posun termínu predkladania žiadosti o overenie spôsobilosti zamestnávateľa pre výkon praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania pre začiatok od najbližšieho školského roka, ak zamestnávateľ bude poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania 18+.

Odporúča sa predložiť žiadosť o overenie spôsobilosti do 30. septembra pre začiatok vzdelávania v nasledujúcom kalendárnom roku. Predkladanie žiadosti o overenie spôsobilosti po 30. septembri so začiatkom od najbližšieho školského roka sa predpokladá u nového zamestnávateľa, ktorý má nasledovné predpoklady na výkon praktického vyučovania v SDV:

- má skúsenosti zo spolupráce so školou,
- v krátkom čase vie uzavrieť zmluvu o duálnom vzdelávaní so školou,

- môže začať poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania od septembra najbližšieho školského roka,
- znáboruje žiakov do SDV,
- škola má zaradený odbor vzdelávania určený pre nadväzujúce formy vzdelávania v sieti škôl a má na daný odbor vzdelávania určený plán výkonov pre najbližší školský rok,
- škola poskytne zamestnávateľovi súčinnosť a podporu pri nádore žiakov do SDV.

Zmluvné vzťahy v systéme duálneho vzdelávania 18+

V systéme duálneho vzdelávania 18+ sa uzatvárajú medzi subjektami vzdelávania rovnako zmluvné vzťahy ako pri systéme duálneho vzdelávania určeného pre absolventov základnej školy:

- zmluva o duálnom vzdelávaní uzatvorená medzi zamestnávateľom a školou,
- učebná zmluva uzatvorená medzi zamestnávateľom a žiakom,
- zmluva o budúcej pracovnej zmluve medzi zamestnávateľom a žiakom (dobrovoľné uzatvorenie zmluvy).

Hmotné a finančné zabezpečenia žiaka v systéme duálneho vzdelávania 18+

Pre žiaka v systéme duálneho vzdelávania 18+ platia rovnaké pravidlá hmotné a finančné zabezpečenia žiaka ako pre žiaka, ktorý vstúpil do systému duálneho vzdelávania po absolvovaní základnej školy.

Postavenie žiaka nadväzujúceho štúdia

Žiak strednej odbornej školy s učebnou zmluvou v nadväzujúcich formách štúdia má rovnaké postavenie ako žiak školy, ktorý bol prijatý na strednú školu po absolvovaní základnej školy.

Do nadväzujúcich foriem štúdia môže vstúpiť:

- absolvent strednej školy ihneď po ukončení štúdia v učebnom alebo študijnom odbore,
- absolvent vysokej školy I. alebo II. stupňa,
- občan, ktorý ukončil pracovný pomer u zamestnávateľa,
- občan, ktorý bol vyradený z evidencie záujemcov o zamestnanie,
- občan, ktorý nie je zamestnancom, samostatne zárobkovou osobou (SZČO) a nie je evidovaný ako záujemca o zamestnanie.

Pozn.: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vyradí uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom nástupu na sústavnú prípravu na povolanie, ktorou je aj systém duálneho vzdelávania 18+. Deň nástupu na sústavnú prípravu na povolanie občan oznamuje úradu práce predložením potvrdenia o návšteve strednej školy.

Pre účely zdravotného poistenia sa občan vo veku do 26 rokov, ktorý nastúpil na sústavnú prípravu na povolanie vstupom do systému duálneho vzdelávania 18+, ktorý bol pred nástupom do strednej školy zamestnancom, SZČO, dobrovoľným platiteľom zdravotného poistného, sa dňom nástupu do strednej školy považuje pre účely zdravotného poistenia za nezaopatrené dieťa a tým sa stáva poistencom štátu, za ktorého platí zdravotné poistenie štát.

Výber z legislatívy:

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení

§ 11 Platitelia poistného

(7) Štát je platiteľom poistného, ak v odseku 8 nie je ustanovené inak, za

a) nezaopatrené dieťa;²⁹⁾ za nezaopatrené dieťa sa na účely tohto zákona považuje aj fyzická osoba do dovŕšenia 30 roku veku, ktorá študuje na vysokej škole najdlhšie do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa, okrem externej formy štúdia,³⁰⁾ poistencom štátu je aj v období prázdnin až do vykonania štátnych záverečných skúšok alebo do zápisu na vysokoškolské štúdium

druhého stupňa alebo tretieho stupňa v dennej forme štúdia, ak zápis na vysokoškolské štúdium druhého stupňa alebo tretieho stupňa bol vykonaný do konca kalendárneho roka, v ktorom bolo získané vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa alebo druhého stupňa v dennej forme štúdia,

²⁹⁾ § 9 a 10 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

§ 9 Nezaopatrené dieťa

(1) Nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa

a) do skončenia povinnej školskej dochádzky,²⁹⁾

b) po skončení povinnej školskej dochádzky,²⁹⁾ najdlhšie do dovŕšenia 26 rokov veku, ak

1. sa sústavne pripravuje na povolanie.

2. pre chorobu a stav, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa prílohy č. 2, sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie alebo nemôže vykonávať zárobkovú činnosť alebo

3. pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo je neschopné vykonávať zárobkovú činnosť.

(2) Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nezaopatreného dieťaťa je choroba a stav uvedené v prílohe č. 2, ktoré podľa poznatkov lekárskej vedy majú trvať alebo trvajú dlhšie ako jeden rok a ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa tejto prílohy.

(3) Nezaopatrené dieťa nie je dieťa.

a) ktoré sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom, ak už získalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a bol mu priznaný akademický titul podľa osobitného predpisu,³⁰⁾ alebo

b) ktoré je poberateľom invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.